

Scenariusz lekcji języka polskiego

Temat: Utrwalamy wiadomości o środkach poetyckich

Autor: Jolanta Banasiewicz

Przedmiot, klasa: język polski, szkoła podstawowa kl. 6, 7

Cel główny: doskonalenie umiejętności rozpoznawania środków artystycznego wyrazu

Cele operacyjne

Uczeń:

- porządkuje i stosuje w praktyce zdobytą wiedzę z zakresu kształcenia literackiego;
- rozpoznaje środki poetyckie;
- wskazuje neologizmy;
- wykorzystuje informacje z lapbooka.

Metody i formy: metoda podająca (wykład informacyjny, objaśnienie), metoda zajęć praktycznych, metoda aktywizująca (tekst z lukami), praca zbiorowa jednolita, praca indywidualna

Środki dydaktyczne, pomoce: lapbook, kolorowe karteczki, tekst wiersza J. Tuwima pt. „Czereśnie”, tablica multimedialna, tabliczki (zalamowane białe kartki A4), metodniki CEO, patyczki ok

Czas trwania zajęć: 45 min.

Tok zajęć:

1. Zapoznanie uczniów z celem lekcji.
Podanie tematu lekcji i zapisanie go na tablicy.
Zapoznanie uczniów z kryteriami sukcesu i omówienie ich.

Kryteria sukcesu:

- rozpoznają środki poetyckie
 - wskazują neologizmy
 - wykorzystują informacje z lapbooka
 - efektywnie pracują na lekcji
2. Sprawdzenie stopnia znajomości środków poetyckich w formie krótkiej powtórki.
Praca z wykorzystaniem tabliczek.

Nauczyciel prosi uczniów o zapisanie na swoich tabliczkach poznanych środków poetyckich. Uczniowie na znak nauczyciela podnoszą tabliczki do góry (*nauczyciel natychmiast otrzymuje informację zwrotną o poziomie wiedzy uczniów*). Następnie prosi o odwrócenie zapisanych tabliczek i odłożenie ich na bok.

3. *Pobudź swoją wyobraźnię!* Samodzielna praca twórcza.

Nauczyciel rozdaje każdemu uczniowi przygotowany tekst wiersza z lukami. Uczniowie wpisują w miejsce kropek brakujące wyrazy, które podpowiada im wyobraźnia.

Rwałem dziś rano
..... czereśnie
W ogrodzie było
Słonecznie, i wczesznie.

Gałęzie jak.....
Dojrzałą wiśni jagodą
Zawieszały się
Nad stawu odniebną wodą.
Zawieszały się omdlewając
I tonęły w
A plamki słońca
Na leśnej,, trawie.

Nauczyciel za pomocą patyczków losuje uczniów do głośnego odczytania swoich propozycji.

Następnie prowadzący ujawnia autora i tytuł wiersza. Głośno odczytuje lub odtwarza nagranie recytacji tekstu przez Adama Ferency i prosi o porównanie swojej wersji z oryginałem (*uczniowie zapewne będą zaskoczeni tym, że zastosowane przez nich słownictwo, ma duży wpływ na zmianę sensu utworu*).

4. Praca z tekstem J. Tuwima pt. "Czereśnie".

Prowadzący rozdaje uczniom kserokopię wiersza J. Tuwima pt. „Czereśnie” i prosi o wskazanie wyrazów, które są dla nich niezrozumiałe, nowe.

Wyjaśnia definicję środka stylistycznego, jakim jest **neologizm**.

Neologizm – nowy wyraz, który dotychczas nie istniał w języku, np. ćwierkliwie, odniebny.

Uczniowie zapisują definicję z przykładami do zeszytu oraz na małej kolorowej karteczce, do wklejenia do lapbooka.

Nauczyciel rozdaje każdemu uczniowi lapbook o środkach poetyckich.

Przypomina uczniom, że lapbook pełni rolę osobistego podręcznika. Podczas jego wykonania sami zdecydowali o bogactwie materiałów, co przekłada się na jego przydatność.

Zadaniem uczniów jest rozpoznanie i zapisanie obok, w miejsce kropek, zastosowanych przez poetę środków poetyckich, podkreślonych w wierszu.

Uczniowie wykonują zadanie pracując ze swoim lapbookiem.

Julian Tuwim

Czereśnie

Rwałem dziś rano czereśnie

Ciemno-czerwone czereśnie,

W ogrodzie było ćwierkliwie,

Słonecznie, rośnie i wcześniej.

Gązdzę, jak opryskane

Dojrzałą wiśni jagodą,

Zawieszały się omdlewając,

Nad stawu odniebną wodą.

Zawieszały się, omdlewając,

I myślą tonęły w stawie,

A plamki słońca migały

Na lśniącej, soczystej trawie.

Głośne sprawdzenie poprawności wykonanego zadania. Nauczyciel za pomocą patyczków losuje uczniów do odpowiedzi.

Po sprawdzeniu uczniowie mogą wykorzystać przykłady środków poetyckich z wiersza, uzupełniając w ten sposób zawartość swojego lapbooka.

5. Podsumowanie zajęć przez nauczyciela.
6. Sprawdzenie przez prowadzącego realizacji zakładanych celów lekcji w odniesieniu do kryteriów sukcesu.

Uczniowie na drugiej stronie tabliczki ponownie zapisują przypomniane na lekcji środki poetyckie. Na znak nauczyciela podnoszą tabliczki do góry (*zarówno prowadzący jak i sami uczniowie otrzymują informację zwrotną o przyroście wiedzy, porównując zapis na tabliczce z poprzednim zapisem powtórkowym na początku lekcji*).

Ocena pracy uczniów.

Samoocena uczniów z wykorzystaniem metodnika CEO (światła).

7. Podanie pracy domowej.
Wymyśl neologizm i objaśnij jego znaczenie.

Bibliografia:

Tuwim J., *Czereśnie*, Warszawa 1920

Sterna D., *Uczę (się) w szkole*, Warszawa 2014

Słownik terminów literackich

Propozycja ewaluacji:

Do ewaluacji można wykorzystać pomoce OK: patyczki, metodniki CEO, tabliczki.

Podczas zajęć pomocnym dla nauczyciela i atrakcyjnym dla uczniów narzędziem aktywizującym są tabliczki, czyli zalaminowane białe kartki formatu A4, po których można pisać pisakami zwykłymi lub przeznaczonymi do tablic suchościernalnych. Korzystając z nich, nauczyciel uzyskuje natychmiast diagnozę poziomu zrozumienia zadania i sprawdza wiedzę całej klasy. Każdy z uczniów jest zmuszony do poszukiwania odpowiedzi na pytanie, przez co zwiększa się jego zaangażowanie w naukę. Używając tabliczek na lekcji, eliminujemy sytuacje, kiedy rozmawiamy zazwyczaj z tymi samymi osobami, zawsze zgłaszającymi się do odpowiedzi.

Uwagi do sposobu realizacji:

Na lekcji został wykorzystany lapbook. Ta samodzielnie wykonana przez uczniów pomoc dydaktyczna jest rodzajem teczki tematycznej i może z powodzeniem zastępować podręcznik. Uczniom łatwiej i szybciej z niego skorzystać, ponieważ zrobili go sami i znają jego zawartość. Nie muszą również długo szukać potrzebnych wiadomości w podręczniku, co na pewno przekłada się na efektywne wykorzystanie czasu podczas zajęć.

Przykładowe lapbooki

